

Особливості адаптації п'ятикласників.

У процесі навчання у школі дитина проходить через ті чи інші кризові етапи, кожний із яких має свою специфіку, свої проблеми, що потребують особливої уваги педагогів, батьків та психологічної служби навчального закладу.

Одним із цих етапів є перехід учнів початкової школи у середню. П'ятий клас – кінець дитинства, період, що безпосередньо передує підлітковому. У цей час діти відкриті і довірливо ставляться до дорослих, визнають їх авторитет, чекають від учителів, батьків та інших дорослих допомоги і підтримки. Це відкриває великі можливості для виховних впливів.

Але 5-й клас – це період адаптації до середньої ланки школи.

Адаптація - процес пристосування до нових умов чи вимог середовища, результатом якої має бути пристосування, що є показником життєвої компетентності індивіда.

У 5-му класі діти переходять до нової системи навчання: «класний керівник – учителі-предметники», уроки проходять у різних кабінетах. Інколи діти навіть змінюють школу, у них з'являються нові однокласники.

Більшість дітей переживає цю подію як важливий крок у своєму житті. Деякі пишаються тим, що вони подорослішали, інші мріють розпочати «нове життя».

Незважаючи на таку гадану дорослість, п'ятикласник потребує ненав'язливого контролю, підтримки та допомоги, оскільки не завжди може сам зорієнтуватися в нових вимогах шкільного життя.

Адаптація дитини до навчання у середній ланці школи відбувається не одразу. Це досить довгий процес, пов'язаний зі значними проблемами як об'єктивного, так і суб'єктивного характеру.

Психологічні особливості молодшого підліткового віку:

Набуття почуття дорослості, прагнення відмежуватися від усього підкреслено дитячого - основна характеристика молодшого підлітка.

Пошук власної унікальності, пізнання власного «Я».

Заміна провідного виду діяльності - навчальної на спілкування - «Пізнання іншої, схожого на мене, дає можливість як у дзеркалі побачити і зрозуміти власне Я».

Висока розумова активність здатна розвиватися тільки в діяльності, що викликає позитивні емоції, відсутність адаптації до невдач, статусу «гіршого». Успіх (неуспіх) суттєво впливає на мотивацію навчання.

Фізіологічні особливості пубертатного віку визначають крайню емоційну нестабільність підлітка.

Поява потреби у гідному становищі в колективі однолітків, в сім'ї; підвищений інтерес до питання про «співвідношенні сил» у класі; прагнення уникнути ізоляції, обзавестися вірним другом.

Підвищена стомлюваність.

Відсутність авторитету віку; переоцінка своїх можливостей, реалізація яких передбачається у віддаленому майбутньому.

Відраза до необґрунтованих заборон; сприйнятливості до промахів учителів.
Вимогливість до відповідності слова і діла; підвищений інтерес до спорту.

Проблеми:

Психологічні:

Зміна умов навчання;

Різноманітність і якісне ускладнення вимог, що висуваються до школяра різними вчителями;
Зміна позиції «старшого» у початковій школі на статус «самого маленького» у середній.

П'ятикласники пристрасно бажають добре вчитися, щоб радувати оточуючих. Але, зіткнувшись з першими труднощами, часто розчаровуються.

Декілька слів про **навчальні проблеми п'ятикласників:**

1) слабка навчальна підготовка у початкових класах.

2) Несформованість вміння аналізувати та синтезувати (нерозвинені розумові дії та операції), поганий мовленнєвий розвиток, слабкі увага та пам'ять.

3) Нерозвинута воля – небажання, «неможливість», за словами учнів, примусити себе постійно займатися навчанням. Таких дітей не приваблює мета, тому що для п'ятикласників характерне переважно емоційне ставлення до своєї діяльності.

Наслідки:

У адаптаційний період діти можуть стати більш тривожними, боязкими або, навпаки, «розв'язаними», надмірно гучними, метушливими.

Відбувається зниження працездатності, діти можуть стати забудькуватими, неорганізованими, іноді порушується сон, апетит.

Ознаки успішної адаптації:

- задоволеність дитини процесом навчання;
- дитина легко справляється з програмою;
- ступінь самостійності дитини при виконанні нею навчальних завдань, готовність вдатися до допомоги дорослого лише ПІСЛЯ спроб виконати завдання самому;
- задоволеність міжособистісними стосунками з однокласниками і вчителем.

Ознаки дезадаптації:

- змучений, стомлений зовнішній вигляд дитини.
- небажання дитину ділитися своїми враженнями про проведений день.
- прагнення відвернути дорослого від шкільних подій, переключити увагу на інші теми.
- небажання виконувати домашні завдання.
- негативні характеристики на адресу школи, вчителів, однокласників.
- скарги на ті чи інші події, пов'язані зі школою.
- неспокійний сон.
- труднощі ранкового пробудження, млявість.
- постійні скарги на погане самопочуття.

Чим можна допомогти ?

- ✚ Перша умова шкільного успіху п'ятикласника - безумовне прийняття дитини, незважаючи на ті невдачі, з якими він вже зіткнувся або може зіткнутися.
- ✚ Створюйте умови для розвитку самостійності у поведінці дитини. У п'ятикласника неодмінно повинні бути домашні обов'язки, за виконання яких він несе відповідальність

Пам'ятка для батьків п'ятикласників

1. Спілкуйтеся зі своєю дитиною, цікавтеся її життям, розповідайте їй про своє шкільне життя. Діліться власними переживаннями, це допоможе досягти взаєморозуміння.

2. Спостерігайте за сином чи донькою. Ви, як ніхто інший, знаєте свою дитину. І саме Вам її «йорзання» на стільці чи закушена губа можуть багато про що розповісти і без слів.

3. Дбайте про зовнішній вигляд дитини, її чистоту, охайність. Пам'ятайте, що для підлітків зовнішність є дуже важливою.

4. Створюйте сприятливі умови для навчання дитини і повсякчас поліпшуйте їх. Учні основної школи часто звертаються до додаткових джерел інформації, виконуючи домашнє завдання. У наш час є багато пізнавальної, енциклопедичної, навчальної літератури, дисків. Придбавши потрібне, Ви полегшите дитині навчання.

5. Цікавтеся життям дитини у школі. Регулярно спілкуйтеся з класним керівником, особливо на початку навчального року.

6. Не гарячкуйте під час розв'язання конфліктних ситуацій! Вислухайте думку всіх учасників конфлікту. Будьте послідовними, думайте про наслідки. Попереду у дитини ще не один рік навчання.

7. Не карайте дитину за низькі оцінки. Пам'ятайте, що зниження успішності під час переходу до основної школи – явище природне, очікуване. Ліпше допоможіть дитині! Не варто наголошувати при цьому, що Вам ніхто не допомагав, Ви самі з усім управлялись.

8. Контролюйте навчання, відпочинок, дозвілля своїх дітей. Регулярно перевіряйте роботу в зошитах та записи у щоденнику. Важливо, щоб усі домашні завдання були виконаними, проте ще важливіше не допустити перевтоми дитини.

9. Співпрацюйте з класним керівником, допомагайте за потреби, адже він нещодавно познайомився з дітьми: всього одразу не охопиш.